

HATAY İLİ TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2021

Metin Kuseyri - Redifiye Gülen

Antakya Ticaret Borsası

ANTAKYA TB TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2020

ANTAKYA TB TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2020

İçindekiler

1.HATAY HAKKINDA	4
1.1 HATAYIN TARİHÇESİ.....	4
1.2 ANTAKYA TİCARET BORSASI TARİHÇESİ.....	4
2. HATAYIN TİCARİ HAYATI VE ÜRETİM	6
2.1 SANAYİ	6
2.1.1 Hatay / Organize Sanayi Bölgeleri	6
2.2 TARIM VE HAYVANCILIK	7
2.2.1 Hayvansal Üretim	8
2.2.2 Hatay / Zeytincilik Ve Zeytinyağı	8
3. ANTAKYA TİCARET BORSASI VERİLERİ	9
3.1 ÜYE DAĞILIMI.....	9
3.2 ÜYE FAALİYET ALANLARI DAĞILIMI.....	10
3.3.1 Borsanın İşlem Hacmi Büyüklüğü	11
3.3.2 Tescil İşlemleri	11
3.3.2 Tescil Gören 3 ürün grubu Değişimi	12
3.3.4 Tescil Gören Tüm ürün Grupları Değişimi.....	13
3.3.5 Hayvansal Üretimde Ürün Grupları Değişimi	13
3.3.6 Borsa Laboratuvar İşlemleri.....	14
4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	15

1.HATAY HAKKINDA

1.1 HATAYIN TARİHÇESİ

İnsanlığın ilk yerleşim yerlerinden biri olan Hatay, geçmişten günümüze farklı kültürlerin ve farklı inançların bir arada yaşadığı, birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış barış, kardeşlik ve hoşgörü kentidir. Yöredeki tarihi yaşam bulguları M.Ö. 100.000'lere kadar uzanmaktadır.

Hatay, 1921 yılında Türkiye ile Fransa arasında imzalanan Anlaşma ile Suriye sınırları içinde yer almış, 1938 yılında Hatay Devleti kurulmuş ve devlet 23 Temmuz 1939 Türkiye topraklarına katılmıştır.

Hatay, ülkemizin güneyinde, İskenderun körfezinin doğu kıyılarında yer alır. Batıdan Akdeniz, güney ve doğudan Suriye, kuzeybatıdan Adana, kuzeyden Osmaniye ve kuzeydoğudan Gaziantep ile çevrilidir.

	Hatay	Hatay'ın Türkiye İçindeki Sırası	Türkiye
Yüzölçümü	5.831 km ²	58	783.562 km ²
Nüfus	1.555.165	13	78.741.053
Nüfus Yoğunluğu	267 kişi / km ²	7	100 kişi/km ²
Nüfus Artış Oranı (%)	% 1,4	34	% 1,35

1.2 ANTAKYA TİCARET BORSASI TARİHÇESİ

Antakya Ticaret Borsası 1968 yılında kurulmuş olup, Borsanın faaliyet konusu alıcı ile satıcıyı bir araya getirerek zirai ve hayvansal mahsullerin alım – satımlarını düzenlemek ve bu vesile ile stopaj kontrolü yapmak, üyelerin sorunlarını çözmek ve günlük fiyatları tespit ve ilan etmektir.

Borsa binası zemin artı üç kattan ibaret olup birinci ve ikinci katlarda işlemlerimiz yapılmaktadır. Borsamız ağırlıklı olarak pamuk, buğday, mısır, zeytinyağı, narenciye ve hayvansal ürünler tescil edilmektedir. Borsamız 2010 senesi itibariyle 2.900.000 TL işlem hacmi bulunmaktadır.

Borsamız ilimizde bulunan Mustafa Kemal Üniversitesi Vakfının kurucu üyesi olmuş ve üniversitenin gelişmesi için maddi ve manevi katkıların içinde 320 kişilik erkek talebe yurdu, üniversite bünyesindeki laboratuvarın geliştirilmesi, üniversite hastanesine tam teşekküllü ameliyathane kurulması ve birçok etkinliklerinde sponsorluk yapmıştır. Milli Eğitim camiasına, Antakya Ticaret Borsası İlköğretim Okulu ve TOBB İlköğretim Okulu olarak 2 adet 16 derslikli okul, bir çok okulun kalorifer yapımı, bilgisayar ve kimya laboratuvarlarının kurulması gerçekleştirmiştir. Antakya Devlet Hastanesi Talesemi merkezinin kurulmasına katkı sağlaması, Antakya Doğum Hastanesi Bebek Servisinin inşaat ve tefriş işinin yapılması, Kırıkhan Devlet Hastanesi yemekhane binasının yapımı ve tefrişi gerçekleştirilmiştir.

Cilvegözü Gümrük ve Gümrük Muhafaza Müdürlüğümüzün görev yaptığı Cilvegözü Gümrük sahası bilindiği üzere, Gümrük müsteşarlığımız ile TOBB Turizm ve Gümrük İşletmeleri A.Ş. arasında imzalanan protokol çerçevesinde yap – işlet devret modeli kapsamında tamamen yenilenerek modern bir yapıya kavuşturulmuş ve 15.09.2007 tarihinde hizmete açılmıştır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nce ilave işler yapılarak ağır vasıta geçişine açılan Yayladığı Sınır Kapımız ile Cilvegözü Sınır Kapımız, Suriye ile gelişen sınır ticareti anlaşmaları neticesinde giriş-çıkış işlemleri her geçen gün artan, hem ticari hem de turistik yönden ilimiz ekonomisi açısından önem arz eden sınır kapılarımızdır.

ANTAKYA TB TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2020

Merkezi Finans ve İhale Birimi Aktif İstihdam Tedbirleri Hibe Planı çerçevesinde Avrupa Birliği ile Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen, İŞKUR tarafından yürütülen ve izlenen, Antakya Ticaret Borsası tarafından uygulanan Mustafa Kemal Üniversitesi'nin ortağı olduğu Hatay Kültürel Değerlerin Tanıtımı, Geliştirilmesi ve Markalaştırılması Bağlamında İstihdam ve Girişim Projemiz bilindiği üzere limit ve içerik itibarıyla Türkiye'nin 359 £ luk en büyük projesi yapmış olduk.

Bu Projedeki Hedefimiz Türkiye'nin ve ilimiz Hatay'ın önemli doğal güzelliklerini; tarihi, kültürel ve turistik zenginliklerini ulusal ve uluslar arası alanda tanıtmak ve marka olarak öne çıkarmaktır. Bu kapsamda hedef kitle olarak bakım sorumlulukları nedeniyle uzun süre işsiz kalmış veya daha önce tarım sektöründe çalışmış kadınlarla, kentsel alanlarda yaşayan, işsiz ve işgücüne dahil olmayan kişiler belirlenmiştir. Proje kapsamında 120 Kursiyerlerimize Mozaik, İpek Dokumacılık, Yöresel Yemek, Zeytinyağı ve Defne Sabunu ile Girişimcilik ve Pazarlama konusunda eğitimlerini tamamlayarak yaptığımız tören ile sertifikalarını almışlardır.

Borsamızda ilimiz üreticisine, ticaret erbabına ve ihracatçısına yardımcı olmak amacıyla Gıda, Pamuk, Nebati Yağlar, Yağlı Tohumlar, Toprak, Yaprak ve Su Laboratuvarlarını kurmuştur. İl Tarım Müdürlüğü ile müştereken Çırcır Ustası ve DTS Grup Başkanlığı ile müştereken Pamuk Borsası bünyesinde kurslar düzenlenmektedir. Dönemsel yapılan bu kursların neticesinde sektöre eğitilmiş, deneyimli ve belgeli eleman kazandırılmaktadır.

2006 yılından bu yana üreticilerimize hizmet veren laboratuvarımızın 14.04.2009 tarih ve 27200 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "2009 Toprak Bitki Analiz Laboratuvarlarının Yetkilendirilmeleri ve Denetimleri Genelgesi" çerçevesinde çiftçi kayıt sistemine dahil olan çiftçilere; mazot, kimyevi gübre ve toprak analiz destekleme ödemesi yapılmasına dair 2009/14851 sayılı bakanlar kurulu kararına istinaden, çiftçilerimizin analizlerinin geçerli olması ve destekleme primi alabilmeleri için Borsamız bünyesinde bulunan Yaprak Toprak Su Analiz Laboratuvarlarının yetkilendirme çalışmaları tamamlanmış olup, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı temsilcileri tarafından genelge çerçevesinde yapılan denetimler sonucunda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yetki verilerek ilimiz üreticilerinin hizmetine sunulmuştur.

Borsamız 08.03.1950 tarih ve 5590 sayılı kanun ve buna bağlı 08.01.1988 tarih ve 88.12497 sayılı tüzük çerçevesinde 1968 yılında görevine başlamış 18.05.2004 tarih 5174 sayılı kanun çerçevesinde borsaya dâhil maddelerin alım satımı ve borsada oluşan fiyatlarının tespit, tescil ve ilanı görevlerini yerine getirmektedir.

2. HATAYIN TİCARİ HAYATI VE ÜRETİM

2.1 SANAYİ

2.1.1 Hatay / Organize Sanayi Bölgeleri

Antakya, Payas, Erzin, İskenderun 1, İskenderun 2, ve Altınözü Enek Tarıma Dayalı İhtisas OSB olmak üzere tüzel kişiliği mevcut toplam 6 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.

Bunun yanı sıra Kırıkhan, Altınözü ilçelerinde yeni OSB'lerin kurulması ve Antakya'da mevcut OSB'nin genişletilmesi çalışmaları yürütülmektedir.

Hatay ilindeki Organize Sanayi Bölgeleri (2017)

OSB'nin Adı	O.S.B'nin Büyüklüğü (ha)	İşletme Sayısı	Doluluk Oranı % 100	OSB'de Çalışan Kişi Sayısı
Antakya OSB	153	75	100	1.801
İskenderun OSB	208	32	100	4.837
Payas OSB	53	24	100	2.426
İskenderun II. OSB	78	4	-	-
Erzin OSB	175	-	-	-
Altınözü Enek Tarıma Dayalı İhtisas OSB Dayalı İhtisas OSB	350	-	-	-

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hatay İl Müdürlüğü,2017

Antakya OSB: Antakya Organize Sanayi Bölgesi 1995 yılında kurulmuştur. Bölgede faaliyet gösteren firmalarda fiili istihdam 2017 yılının ilk yarısı itibariyle 1.801 kişidir. Uluslararası ulaşım arterleri ve pazara yakın olması, İskenderun'daki kamu ve özel limanlara 30-50 km, havaalanına 13 km, Cilvegözü Sınır Kapısına 45 km uzaklıkta bulunması, Mustafa Kemal Üniversitesi ile kamu kurumları ve bilimsel kuruluşlara yakın olması, kesintisiz su altyapısının bulunması ve su birim fiyatlarının ucuz olması, bölgenin otoprodüktör rüzgâr enerjisi potansiyelinin olması, gibi özelliklere sahiptir.

Mevcut OSB'ye ilave olarak yer seçimi kesinleşen 140 hektarlık alan için yapılması gereken çalışmalar Antakya OSB yönetimi tarafından devam ettirilmektedir. İlk etap olarak mevcut OSB'ye bitişik konumda olan 50 hektarlık alanın imar planı yapılarak 16 adet sanayi parseli üretilmiş ve yatırımcıya tahsis aşamasına geçilmiştir.

İskenderun OSB: İskenderun-Adana (E-5) Karayolunun 12. km'sinde bulunmaktadır. Hatay Havaalanına 50 km, Adana Havaalanına 120 km, İskenderun Limanına 12 km, demiryoluna 3 km, otoyola 5 km, İskenderun Gümrüğü ve İskenderun merkezine 13 km ve Yumurtalık Serbest Bölge'ye 40 km mesafede yer almaktadır. OSB'de yer alan üretim halindeki tesislerin sektörel dağılımına bakıldığında demir-çelik tesislerinin %50, makine imalatı yapan tesislerin %20, boru imalatına yönelik tesislerin %20, filtre imalatına yönelik tesislerin %10 oranında olduğu görülmektedir.

Payas OSB: Payas ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Payas Organize Sanayi Bölgesi 53 hektarlık alan üzerine kurulmuş olup, toplam 36 adet sanayi parseli bulunmaktadır. Payas OSB bünyesinde bulunan sanayi kuruluşlarının %98'i demir ve demir mamullerini üretmektedir. TEM Otoyolu ve E-5 Karayolunun çevrelediği Payas Organize Sanayi Bölgesi, İskenderun Demir

ANTAKYA TB TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2020

ve Çelik fabrikalarına 1 km, demir yollarına 3 km, limanlara yaklaşık 2 km uzaklıkta bulunmaktadır.

İskenderun II. Organize Sanayi Bölgesi: 78 hektarlık alan üzerine kurulu bölge; İskenderun-Adana (E-5) Karayolunun 12. km'sinde bulunmaktadır. Hatay Havaalanına 50 km, Adana Havaalanına 120 km, İskenderun Limanına 12 km, demiryoluna 3 km, otoyola 5 km, İskenderun Gümrüğü ve İskenderun merkezine 13 km ve Yumurtalık Serbest Bölge'ye 40 km mesafede yer almaktadır. İmar planı yapılan bölgeye ait parseller yatırımcılara tahsis edilmiştir.

Erzin Organize Sanayi Bölgesi: 175 hektarlık alan üzerine kurulu bölgenin tüzel kişiliği bulunmaktadır. Bölgede kamuya ait araziler satın alınmış, kamu arazisi olmayan alanlarda kamulaştırma çalışması devam etmektedir. Kamulaştırma sonunda planlama ve altyapı projeleri gerçekleştirilip parseller yatırımcılara tahsis edilecektir.

Altınözü Enek Tarıma Dayalı İhtisas OSB: Hatay ili hayvancılık sektörünün verimli, kaliteli, rekabet gücü ve katma değeri yüksek hayvansal üretiminin gerçekleştirilmesi için 3.500 dekar alanda söz konusu proje hazırlanmış ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na sunulmuştur. Bakanlık tarafından uygun görülen projenin yer seçim süreci tamamlanmış, bölge tüzel kişilik kazanmış, bölgenin istiklak çalışmaları devam etmektedir.

Hatay İlinde Kurulma Çalışması Devam Eden Organize Sanayi Bölgeleri

Kırıkhan OSB: 876 dekar alanın yer seçimi Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının oluşturduğu Yer Seçim Komisyonu tarafından yapılmıştır. Tüzel kişiliğe haiz olan yönetim tarafından, arazi satın alma çalışmaları devam etmektedir.

Altınözü Zeytin ve Zeytin Ürünleri İşleme İhtisas OSB: Yüzölçümü 1.210 dekar olan OSB'nin yer seçiminin yapılması için Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 27.12.2012 tarihinde başvurusu yapılmıştır. Bakanlık 25.06.2015 tarihinden Yer Seçimi Komisyonunu mahallinde toplayarak görüşlerini almıştır. Komisyon raporunda yer alan kurum görüşleri doğrultusunda çekinceler ortadan kaldırılacaktır. Yer seçimi çalışmaları ile ilgili süreç devam etmektedir.

2.2 TARIM VE HAYVANCILIK

Hatay'ın tarım alanları, toprak yapısı, iklimi ve diğer doğal koşulları ürün deseninde çeşitliliğe, hasatta erkenciliğe, ikinci ürün yetiştirilebilmesine imkân vermektedir.

Hatay'da yılın dört mevsiminde üretim yapmak mümkündür. Özellikle meyve, sebze ve zeytinlik alanlar Türkiye ortalamasının çok üzerindedir.

İlimizin toplam 552.400 hektar arazi varlığının 275.578 hektarını (%50) tarım alanları oluşturmaktadır. Devlet yatırımları ile 57.196 hektar (%33) alan sulanmakta olup, tarım alanlarının %63'ünde sulu tarım yapılmaktadır.

Hatay'ın 4 tarımsal ürün üretiminde

Türkiye'de 1. sırada, 2 tarımsal ürün üretiminde 2. sırada ve 5 tarımsal üründe 3.sırada olduğunu BİLİYOR MUSUNUZ?

Hatay ili maydanoz, pazı, mandalina ve dereotu üretiminde Türkiye birincisi, erik ve taze soğan üretiminde Türkiye ikincisi, havuç, pamuk, altıntop, yenidoğuş ve turunçgil üretiminde Türkiye üçüncüsüdür. (TUİK, 2016)

Hatay ülkemiz yaş sebze meyve ihracatının %21,7'sinin gerçekleştiği ilimizdir. Tarımsal ihracat değeri 689 milyon TL olup en fazla ihracat yapılan ülkeler arasında Suudi Arabistan, Suriye, Rusya ve Irak yer almaktadır. En fazla ihraç edilen ürünler ise Limon, Portakal ve Mandalınadır. Hatay'ın söz konusu sektördeki başarısında ilde meyve ve sebze paketleme sektörünün gelişmiş olmasının rolü büyüktür.

ANTAKYA TB TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2020

Hatay, ekolojik koşulları erkenci meyve yetiştiriciliği için imkânlar sunmaktadır. Organik tarım için uygun alanlar mevcuttur. Örtü altı tarımda ısıtma giderleri düşüktür. Tıbbi ve aromatik bitkilerin işlendiği kurumsal işletmeler mevcuttur, ilde zengin endemik bitki türleri vardır. İl ve ilçelerde tarımsal kümelenmeye olanak sağlayacak tarım ve hayvancılığa yönelik lisans ve ön lisans düzeyinde eğitim kurumları bulunmaktadır.

2.2.1 Hayvansal Üretim

Hatay'da 2002 yılında büyükbaş hayvan sayısı 76.949 iken bu sayı 2016 yılında 126.883'e çıkmış, küçükbaşta ise 339.059 adet olmuştur.

HATAY HAYVANSAL ÜRETİM (TÜİK-2016)		HATAY HAYVANSAL ÜRETİM (TÜİK-2016)		HATAY HAYVANSAL ÜRETİM (TÜİK-2016)		HATAY HAYVANSAL ÜRETİM (TÜİK-2016)		HATAY HAYVANSAL ÜRETİM (TÜİK-2016)	
Büyükbaş	126.883	Büyükbaş	126.883	Büyükbaş	126.883	Büyükbaş	126.883	Büyükbaş	126.883

Hatay ili; özellikle kanatlı havyan varlığı ve bunlara bağlı üretimde öne çıkmakta olup bölgedeki tavuk varlığının yüzde 58'i, beyaz et üretiminin tamamı ve yumurta üretiminin yüzde 47'si Hatay'da yer almaktadır. 2015 yılı TÜİK verilerine göre Hatay ili yaklaşık 3,5 milyar TL tarımsal üretim değerine sahiptir. Arıcılık faaliyetleri açısından da önemli bir il olan Hatay'da 2016 yılında 94.888 kovanda 1.176 ton bal üretilmiştir.

2.2.2 Hatay / Zeytincilik Ve Zeytinyağı

İlimiz ekonomisi içerisinde tarım sektörü önemli bir paya sahiptir. 540.300 hektar büyüklüğündeki ilin toplam alanının 243.512 hektarı tarım alanı olup, bu alanın yaklaşık %21'i zeytinlik arazilerdir. 2016 yılında ilimiz 135.900 ton zeytin üretimi ile Türkiye zeytin üretiminin yaklaşık % 10'unu gerçekleştirmiştir. (TÜİK,2016).

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hatay İl Müdürlüğü tarafından verilmiş Sanayi Sicil Belgeli 75 adet Zeytinyağı prese tesisi faaliyette bulunmakta ve bu tesislerde yaklaşık 17,741 ton zeytinyağı çıkarılmaktadır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), 2014 yılı verilerine göre, ilimizin zeytin ve zeytinyağı ihracatı 8,8 milyon ABD dolarıdır. Son yıllarda sofralık zeytin ekim alanlarının artması ile birlikte az da olsa salamuralık zeytin üretimine girildiği gözlenmektedir. İlimizde, gerek zeytin ağacı ekiminin desteklenmesi, gerek zeytinyağına verilen teşvik sayesinde zeytin ekim alanları oldukça artmıştır. Önümüzdeki 10 yıl içerisinde zeytin ve zeytinyağı üretiminin %50 oranında artacağı öngörülmektedir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın son yıllarda kırsal kalkınmanın desteklenmesi projesi çerçevesinde verilen hibe destekleri ile yeni teknolojiye uygun kontinü sistem zeytinyağı ve prese tesisleri kurulmuştur. İlimizde üretilen zeytinyağı gerek iç piyasa, gerekse dış piyasalarda lezzet ve aroması bakımından aranılan özellikleri taşımaktadır. Bu sektörün gelişimi, beraberinde sabun sanayinin de gelişmesine neden olmaktadır.

3. ANTAKYA TİCARET BORSASI VERİLERİ

3.1 ÜYE DAĞILIMI

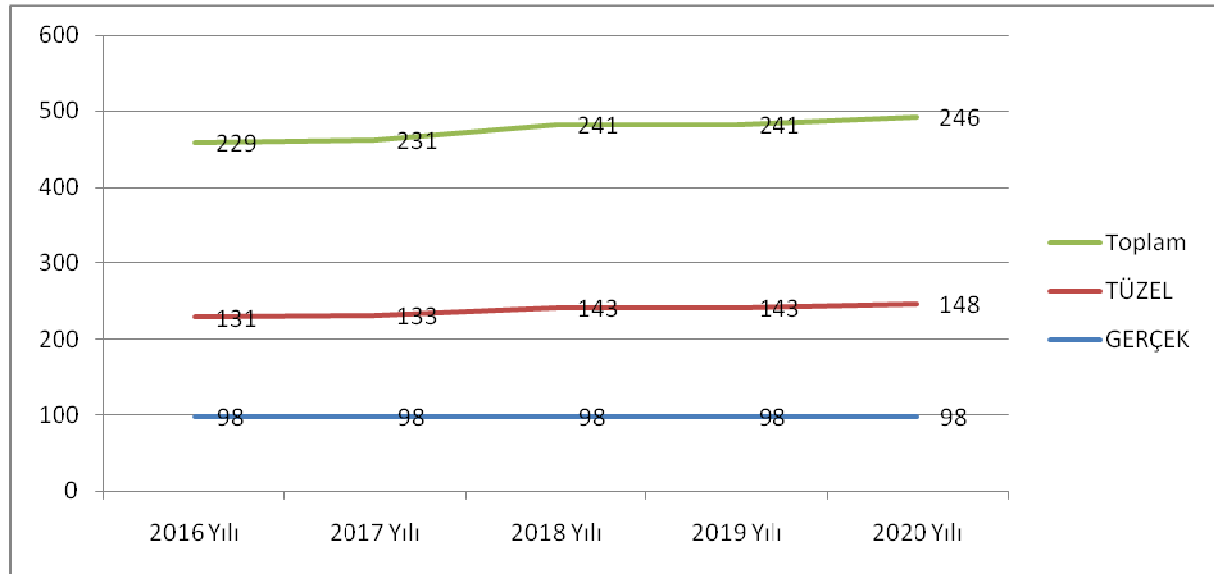
Üye Sayıları	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
Yeni Üye Kayıtları	0	2	10	0	6
Askiya Alınan Üyeler	0	0	0	0	0
Kaydı Silinen Üye	0	0	0	0	1
Üye Sayısı	229	231	241	241	246

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

Borsanın üye sayısı son 5 yıl için veriler yukarıda verilmiştir. Son 5 yıl içerisinde üye sayısı artışı %10 düzeyinde görülmektedir.

Üye Sayısı (GERÇEK-TÜZEL) Dağılımı					
Üye İşyerleri Statüsü	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
GERÇEK	98	98	98	98	98
TÜZEL	131	133	143	143	148
Toplam	229	231	241	241	246

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

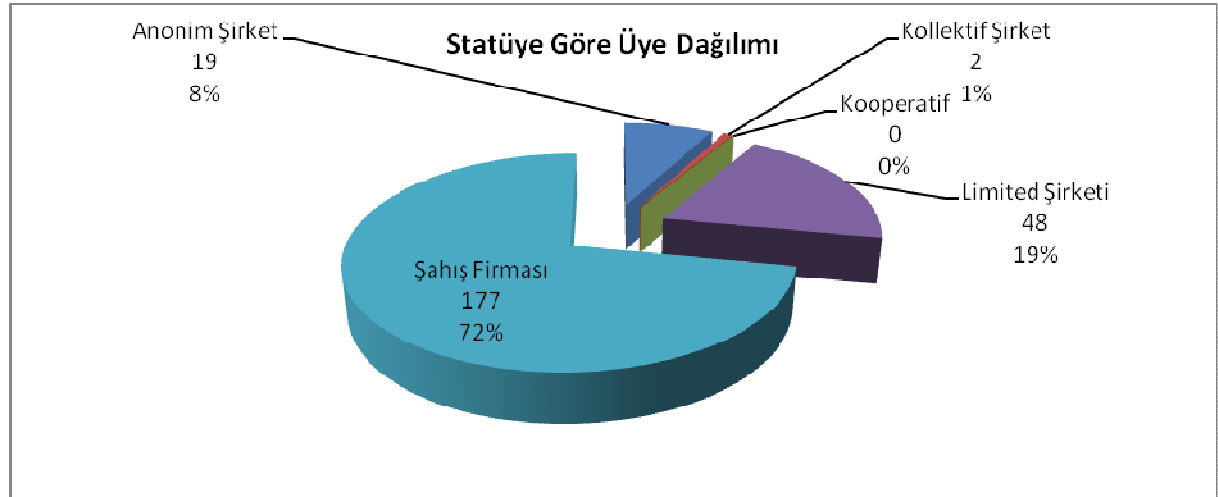

Borsa üyelerinin tüzel ve gerçek şirket verileri yukarıda verilmiştir. Üyelerin %60 tüzel %40 ise gerçek kişilerden oluşmaktadır. Üyelerin son 5 yıllık dağılımına bakıldığında gerçek kişilerin varlıklarını korudukları ve tüzel kişiliğe geçmek konusunda dirençli oldukları görülecektir. Üyelerin ve istihdamın artırılmasında geleneksel yapının korunduğu sonucuna ulaşılabilir.

ANTAKYA TB TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2020

Statüye Göre Üye Dağılımı	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
Anonim Şirket	18	18	19	19	19
Kollektif Şirket	2	2	2	2	2
Kooperatif	0	0	0	0	0
Limited Şirketi	38	40	46	46	48
Şahıs Firması	179	171	174	174	177
Toplam	237	231	241	241	246

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

Tüzel kişiliğe sahip üyeler arasında şirket statüsü sorgulandığında 2020 yılında üyelerin %72 si şahıs firması iken bunu %19 ile limitet şirket,%8 ile anonim şirket izlemektedir. Borsa üyesi kooperatif bulunmamaktadır.

3.2 ÜYE FAALİYET ALANLARI DAĞILIMI

Meslek Grupları	Faaliyet Alanı	Üye Sayısı
1	TAHIL TOPTAN TİCARET	163
2	PAMUK ÇIRÇIRLAMA TOPTAN TİCARET	38
3	TAZE MEYVE SEBZE TOPTAN TİCARET	11
4	HAYVAN VEYA BİTKİSEL KAYNAKLI SIVI VE KATI YAĞLARIN TOPTAN TİCARETİ	9
5	TAHIL YETİŞTİRİCİLİĞİ	8
6	KURU BAKLİYAT ÜRÜNLERİ TOPTAN TİCARETİ	4
7	HAM DERİ POST DERİ TOPTAN TİCARET	1
8	SABUN TOPTAN TİCARETİ	1
9	KAHVE KAKAO VE BAHARAT TOPTAN TİCARETİ	1
10	AĞAÇIN İLK İŞLENMESİNDEN ELDE EDİLEN ÜRÜNLERİN TOPTAN TİCARETİ	1
Toplam Üye Sayısı		237

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

ANTAKYA TB TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2020

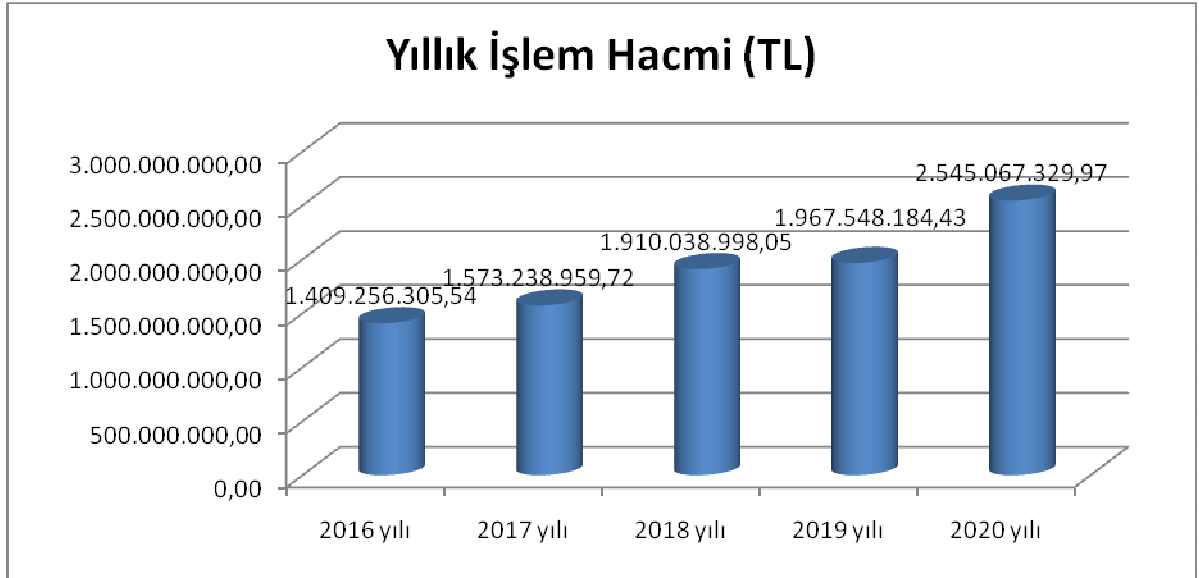
Üyelerin faaliyet alanlarına göre dağılımı yukarıda verilmiştir. Buna göre Antakya TB üyelerinin yaklaşık %69'u nun tahıl toptan ticareti yaptığı, %14 oranında ise pamuk çırçırılama ticareti ile uğraştığı görülmektedir.

3.3 YILLARA GÖRE BORSA İŞLEMLERİ

3.3.1 Borsanın İşlem Hacmi Büyüklüğü

Yıllık İşlem Hacmi (TL)	
2016 yılı	1.409.256.305,54
2017 yılı	1.573.238.959,72
2018 yılı	1.910.038.998,05
2019 yılı	1.967.548.184,43
2020 yılı	2.545.067.329,97

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

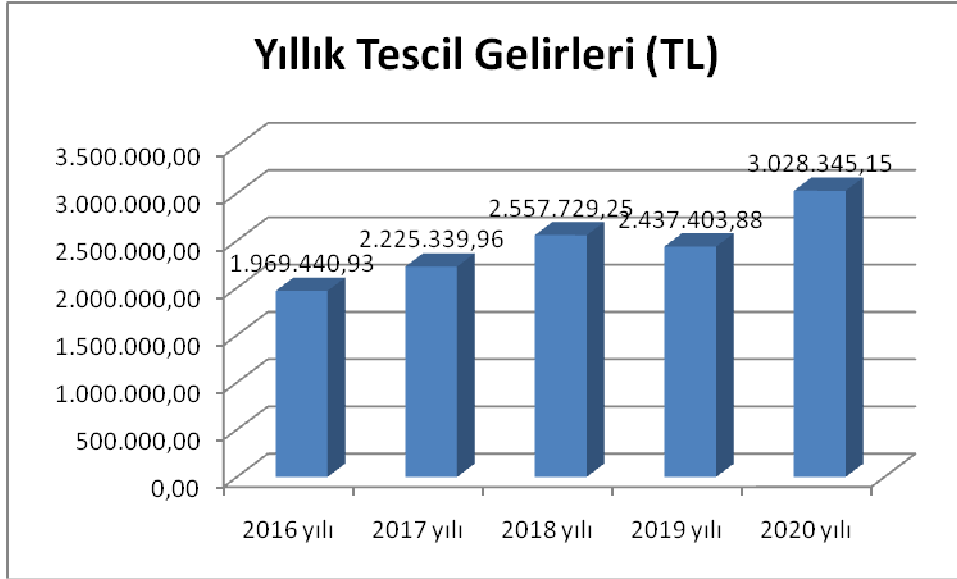

Antakya ticaret borsasında yapılan işlemlerin ekonomik büyüklüğü yukarıda verilmiştir. Bitkisel ve hayvansal üretim değeri olarak verilere bakıldığında borsada işlem gören ürünlerin toplam değeri 2020 yılında 2,54 milyar TL düzeyindedir.

3.3.2 Tescil İşlemleri

Yıllık Tescil Gelirleri (TL)	
2016 yılı	1.969.440,93
2017 yılı	2.225.339,96
2018 yılı	2.557.729,25
2019 yılı	2.437.403,88
2020 yılı	3.028.345,15

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

İşlem hacminin büyüklüğü ticaret borsasına ulaşmış ve kayıt altına alınan miktarın göstergesidir. Kayıt altına alınırken yapılan tescil işlemi büyüklüğü ise yine yukarıda verilmiştir. Buna göre son 5 yıl içerisinde tescil hacmi ortalama yıl bazında yaklaşık %20 oranında bir artış göstermektedir. 2020 yılında tescil işlemi miktarı borsa açısından 3 milyon TL büyüklüğündedir.

3.3.2 Tescil Gören 3 ürün grubu Değişimi

Ürün Bazında İlk 3 Ürün İşlem Hacmi (TL)					
Ürün Cinsi	2016 yılı	2017 yılı	2018 yılı	2019 yılı	2020 yılı
NARENCİYE	431.609.839,97	501.562.347,75	599.152.548,13	606.641.455,96	816.215.899,20
PAMUK	209.174.777,49	295.369.393,27	452.735.488,10	266.885.692,57	230.297.910,04
BUĞDAY	103.507.151,92	122.066.151,92	117.704.348,88	196.881.538,21	560.173.026,56

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

TB borsasında en çok işlem gören ürün çeşidi Narenciye, Pamuk ve Buğdaydan oluşmaktadır. Bu üç ürünün 2020 yılında piyasa değeri yaklaşık 1,61 Milyar TL iken, toplam üretim miktarı ise aşağıdaki verilere göre 664.bin ton civarında olduğunu göstermektedir.

Ürün KG Bazında En çok İşlem Gören İlk 3 Ürün			
Yıllar	NARENCİYE	PAMUK	BUĞDAY
2016 yılı	358.473.006	82.442.099	117.453.500
2017 yılı	352.725.870	92.967.893	125.509.198
2018 yılı	364.792.283	92.949.866,00	109.834.592
2019 yılı	313.495.340	55.393.482	148.772.542
2020 yılı	292.984.697	38.348.392	333.123.331

ANTAKYA TB TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2020

3.3.4 Tescil Gören Tüm ürün Grupları Değişimi

Ürün Grubları	2016 Yılı TL	2017 Yılı TL	2018 Yılı TL	2019 Yılı TL	2020 Yılı TL
HUBUBAT GURUBU	204.376.122,19	191.741.087,63	138.691.168,88	232.735.296,68	609.727.379,04
HUBUBAT MAMÜLLERİ	2.329.659,09	1.868.957,65	2.134.587,50	3.093.042,40	3.552.049,00
BAKLİYAT GURUBU	810.418,00	609.277,10	1.419.028,30	385.007,50	725.706,36
YAĞLI TOHUMLAR	138.564.857,78	161.543.621,91	248.903.287,96	289.410.331,55	332.029.772,28
ÇEŞİTLİ GIDA MADDELERİ	123.674.884,02	11.790.332,51	12.148.503,52	22.213.823,03	19.957.401,56
TEKSTİL HAM MADDELERİ	101.163.031,53	121.837.961,96	199.370.994,64	130.797.419,95	96.523.021,15
HAM MADDE VE DERİ	2.980.094,40	2.272.943,00	1.123.680,00	3.724.092,80	1.720.082,60
CANLI HAYVANLAR	10.740.389,40	20.166.163,70	17.179.557,45	28.116.082,28	33.452.402,67
ET	460.410,15	2.201.655,40	3.835.557,05	2.814.150,61	397.203,50
ORMAN ÜRÜNLERİ	26.843.226,80	32.882.175,10	47.248.872,29	38.850.054,76	58.657.093,18
BALIK VE SU ÜRÜNLERİ	45.319,00	204.794,00	3.894.292,05	650.308,00	0,00
Toplam	611.988.412,36	547.118.969,96	675.949.529,64	752.789.609,56	1.156.742.111,34

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

Borsada işlem gören kotasyona tabii ürünlerin 5 yıllık karşılaştırması yukarıda verilmiştir. Buna göre il genelde 2020 yılında 1,16 Milyar TL tutarında bir ekonomik büyüme görülürken, 2019 yılında toplamda bu oran 752 Milyon TL'lik hacme sahiptir. Yaklaşık son 5 yıl içerisinde % 20-28 arasında oransal bir artış görülmektedir. Antakya TB için yaptığı işlemlerde en büyük oran (ekonomik büyüklük açısından) hububat, yağlı tohumlar, tekstil hammaddeleri ve orman ürünleri grubundan oluşmaktadır.

3.3.5 Hayvansal Üretimde Ürün Grupları Değişimi

HAYVANSAL ÜRETİM TL		
YIL	BÜYÜKBAŞ	KÜÇÜKBAŞ
2016 yılı	10.275.889	464.500
2017 yılı	15.435.455	4.730.708
2018 yılı	14.597.555	2.582.003
2019 yılı	23.570.340	4.545.742
2020 yılı	3.157.587.499	1.876.528

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

Borsada kayda alınan büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık işlem tutarı yukarıda verilmiştir. Buna göre 2018 yılında bir azalma görülmesine rağmen özellikle büyükbaş işlem tutarı büyüklüğü 2020 yılında bir önceki yıla göre %13 TL bir büyüklüğe ulaşmıştır. Aynı yıl içerisinde küçükbaş hayvan üretimi ise %59 oranında bir azalma ile 1,87 Milyon TL'lik bir tutara gerilemiştir.

BÜYÜK BAŞ HAYVANLAR (adet)					
Cins	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
Dana	10.246.589	15.350.455	14.458.055	23.570.340	31.425.875
İnek	9.000	85.000	139.500		150.000
Toplam	10.255.589	15.435.455	14.597.555	23.570.340	31.575.875

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

ANTAKYA TB TARIMSAL ÜRETİM EKONOMİK PANAROMASI 2020

Ticaret Borsamız bünyesinde işlem gören büyükbaş hayvan sayıları ve büyüklüğü yukarıda verilmiştir. Tabloya bakıldığında 2019 yılına kadar inek sayısında bir artış görülürken bu oran 2019 da işlemsiz kalmıştır. 2020 yılında %15 oranında bir artışla 150 bin adetlik bir artış göstermiştir. Dana ve düvede ise benzer yönde bir gelişme görülmektedir. Özellikle Dana sayısı 2017,2018 ve 2019 yıllarında ortalama 14 bin adet düzeyindeyken, 2019 ve 2020 yılında ise %40 yakın bir yükseliş göstermiştir.

KÜÇÜK BAŞ HAYVANLAR (adet)					
Cins	2016 Yılı	2017 Yılı	2018 Yılı	2019 Yılı	2020 Yılı
Kuzu	50.000,0	3.370.360,5	1.158.000,0	1.198.982,0	
Koyun	414.500,0	1.360.348,0	1.424.003,0	3.346.759,8	1.876.527,7
Toplam	464.500,0	4.730.708,5	2.582.003,0	4.545.741,8	1.876.527,7

Ticaret Borsamız bünyesinde işlem gören küçükbaş hayvan sayıları ve büyüklüğü yukarıda verilmiştir. Tabloya bakıldığında 2016 yılından 2019 yılına kadar sırası ile 2017 de (%228), 2018 (%5) ve 2019 yılında (%135) oranında bir artış söz konusu iken 2020 yılında bu oran önceki yıla göre (%44) oranında bir azalış göstermektedir.

3.3.6 Borsa Laboratuvar İşlemleri

Toprak Analizi İstatistikleri (adet)						
Test Çeşidi	2016 yılı	2017 yılı	2018 yılı	2019 yılı	2020 yılı	2 yıllık Değişim %
Toprak	106	134	205	160	102	-36%
Yaprak	4	4	22	42	0	-100%
Toplam	110	138	227	202	102	-50%

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

Toprak Laboratuvarı 5 yıllık analiz sayıları karşılaştırması verileri yukarıdadır. Buna göre toprak laboratuvarında yılda ortalama 156 adet test yapılmaktadır. Son yılda laboratuvara gelen toprak ve yaprak numunesi sayısında bir azalma olduğu dikkat çekmektedir.

Ürün Analizi İstatistikleri (adet)						
Test Çeşidi	2016 yılı	2017 yılı	2018 yılı	2019 yılı	2020 yılı	2 yıllık Değişim %
Bitkisel Yağlar	546	461	590	980	462	-53%
Sulama Suyu	10	8	8	17	0	-100%
Un	5	1	0	0	0	0%
Sabun	21	6	23	19	26	37%
Bal	3	3	12	16	4	-75%
Küspe	3	0	6	0	0	0%
Toplam	588	479	639	1032	492	-52%

Kaynak: Antakya Ticaret Borsası

Ürün laboratuvarı analiz türleri sonuçları yukarıdaki gibidir. Veriler değerlendirildiğinde son 5 yıl içerisinde en çok analiz yapılan ürün grubunun bitkisel yağlar olduğu görülmektedir.

Özellikle 2019-2020 yılı karşılaştırıldığında toplam analiz sayısında %52 değişim oranları bir azalma olduğunu göstermektedir.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Antakya Ticaret Borsası 2016, 2017, 2018, 2019 ve 2020 yılı verileri esas alınarak hazırlanmış olan bu ekonomik veriler. Ticaret Borsası verileri esas alınarak tarım hayvancılık potansiyeli olarak derlenmiştir.

Yalın hali ile Antakya'nın bitkisel ve hayvansal üretiminde ekonomik konumlanışı ve göstergeleri için bir referans düzeyindedir. Ancak bu rapor verilerinin Ticaret Borsası tarafından yapılan işlemleri kapsadığı ve sadece kayıt altına alınan verileri yansıttığı unutulmamalıdır.

Bu verilerde yer alan iş ve işlemlerin tüm Antakya'nın tarım ve hayvancılık potansiyeli diye yorumlanmamalıdır. Nihayetinde işleme gelen ürünler Antakya çevresinde bulunan il ve ilçelerinden gelen tarımsal üretimlerin Antakya TB de kayda alınmış olma olasılığının yüksek olduğu bilinmelidir.

Özellikle 2020 yılı Mart ayından sonra tüm dünyayı tehdit eden Covid 19 pandemisinin etkileri bu raporda göz önüne alınmamış ve değerlendirilmemiştir.

Benzer çalışma yapıldığında Pandeminin etkileri üzerinde durulabilecek veriler içerdiği için bu rapor göstergeleri referans alınabilir.

İlçe düzeyinde somut verilerin derlenmesi ile hazırladığımız bu ekonomik göstergelerin Antakya ilçesinin tarımsal gelişimine katkı sağlamasını umuyor, tüm üyelerimize ticari hayatında başarılar diliyoruz.